

گزارش رویداد اولین جایزه ملی جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری

جامعه‌های شهری در حال دگرگونی و تحول است. این شهری شدن گرچه فرصت‌های نوینی را برای توسعه‌های همه‌جانبه فراهم می‌آورد، اما با چالش‌هایی عمیق و گسترده در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی و سیاسی همراه است.

نگاهی موشکافانه و کارشناسی به مسائل و چالش‌های موجود در شهرها نشان می‌دهد که نمودهای این نابسامانی و ناکارآمدی در پهنه‌های مختلف شهری و در قالب عرصه‌های ناکارآمد، بخش‌های گسترده‌ای از شهرها را در بر گرفته و جمعیت قابل توجهی از ساکنان شهرها را به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم درگیر مسائل و مشکلات ناشی از آن کرده است.

ناکارآمدی نظام طرح‌ریزی و برنامه‌های توسعه شهری در مواجهه با مسائل فوق، بر ضرورت توجه و تدوین یک دستورکار شهری جدید می‌افزاید. گذشت بیش از چهار دهه از برنامه‌ریزی و تهیه طرح‌های توسعه شهری با رویکردی اقتدارگرا، از بالا به پایین، کمی و کالبدی حاکی از عدم موفقیت این طرح‌ها در ارائه راه‌حلی برای کارآمد در مواجهه با مسائل و مشکلات شهر و شهروندان است.

از سوی دیگر محدودیت منابع و زمان برای رفع ناکارآمدی‌ها نیز چالشی مضاعف را موجب گردیده است که بی شک در صورت عدم تغییر در رویکردها و رویه‌های حاضر، آینده‌ای پرمخاطره را می‌توان برای شهرها و ساکنان آن‌ها تصور نمود.

به استناد تجارب جهانی و بررسی سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه شهری در کشورهای توسعه یافته، به نظر می‌رسد که سیاست بازآفرینی شهری با رویکردی شهرنگر، جامع و یکپارچه با تاکید بر مقوله کیفیت زندگی، بعنوان یک دستور کار شهری جدید می‌تواند برنامه مناسبی برای پاسخ‌گوئی به نیازهای کنونی شهر و شهروندان باشند.

وزارت‌تراه و شهرسازی در تلاش است با طرح دستور کار شهری جدید، سیاست نوینی را برای خروج از این بحران در عرصه توسعه شهری رقم بزند. در این سیاست، مجموعه

جایزه ملی "جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری" به عنوان یک رویداد فرهنگی در مقیاس ملی و در حوزه بازآفرینی شهری مطرح شده است. این برنامه در راستای اعتلای گفتمان پیرامون مقوله بااهمیت "کیفیت" در اقدامات بهسازی و نوسازی شهری و ارتقای سطح توجه جامعه دانشگاهی و حرفه‌ای در کاربست صحیح این مفهوم در عمل، با این هدف که به زعم آقای مهندس بهشتی، رییس پژوهشکده میراث فرهنگی، بتواند جایگاهی شرافتمندانه برای دیده شدن تجربیات موفق و درس‌آموزی از آن‌ها باشد، حرکت خود را از ابتدای سال ۱۳۹۳ آغاز کرد. دوره اول این برنامه پس از طی یک دوره زمانی ۱۸ ماهه و انجام مطالعاتی گسترده در حوزه مفهوم کیفیت و ارزیابی ۸۰ تجربه از میان ۱۳۰ تجربه نام‌نویسی شده در فراخوان این جایزه، در روز ۲۳ مهر ماه سال ۱۳۹۴ مصادف با ۱۵ اکتبر ۲۰۱۵ (در هفته جهانی اسکان بشر)، طی مراسمی در تالار قلم واقع در سالن همایش‌های بین‌المللی کتابخانه ملی ایران، به کار خود خاتمه داد و دست‌اندرکاران این برنامه، به ارائه دستاوردهای دوره اول پرداختند و از تجربه‌های برتر در این دوره تقدیر به عمل آمد. برنامه‌های اصلی در این مراسم، به شرح ذیل بوده است:

- تبیین دستاوردهای دوره اول از سوی شورای علمی و داوری
- قرائت بیانیه شورای داوران رویداد
- رونمایی از کتاب رویداد
- تقدیر از تجربه‌های برتر بازآفرینی شهری و عاملان آنها
- تقدیر از مدیران موفق در حوزه بازآفرینی شهری
- تقدیر از برگزیدگان مسابقه عکاسی "جستجوی کیفیت در شهر از دریچه تصویر"
- در آغاز این برنامه، کلیپی با عنوان "به سوی یک دستور کار شهری جدید" ارائه شد که در آن، چالش‌های به وجود آمده بر اثر حرکت شتابان جهان به سمت شهری شدن مورد مذاقه قرار گرفت. خلاصه‌ای از نکات مهم مطرح شده در این کلیپ به شرح زیر بوده است:
- ایران همانند دیگر جوامع در دهه‌های اخیر به سوی